

Zalecenia dotyczące przygotowywania prac dyplomowych magisterskich Kierunek: *Bezpieczeństwo wewnętrzne*

§ 1

Postanowienia ogólne

1. Podstawowe zagadnienia dotyczące przygotowywania prac dyplomowych zostały określone w *Rozdziale VIII. PRACA DYPLOMOWA* Regulaminu Studiów Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych w Kielcach.
2. Zalecenia dotyczące przygotowywania prac dyplomowych magisterskich odnoszą się do kierunku: *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Określają one zarówno wymogi formalne, jak i merytoryczne stawiane pracom dyplomowym.

§ 2

Charakter pracy dyplomowej

1. Praca dyplomowa powinna mieć charakter analityczny lub wdrożeniowy (prace takie powinny cechować się wydzieloną w strukturze pracy **częścią empiryczną** stanowiącą pokłosie przeprowadzonych przez studenta **badań własnych**).
2. Praca dyplomowa powinna umożliwić studentowi wykazanie się nabytą w czasie studiów **praktyczną wiedzą** z zakresu wybranego tematu, umiejętnością poszukiwania źródeł, naukowego ujmowania tematu, logicznego łączenia zdobytych wiadomości i posługiwania się nimi w praktyce, oceny analizowanych problemów oraz samodzielnego i krytycznego myślenia.
3. Praca powinna zawierać – istotne z punktu widzenia realizowanej problematyki – **wnioski o charakterze praktycznym** (postulaty/rekomendacje).
4. Praca dyplomowa powinna wykazywać przygotowanie autora do korzystania zarówno ze źródeł pierwotnych, jak i wtórnych.
5. Praca powinna mieć charakter naukowy, przejawiający się w szczególności w obiektywizmie poglądów, krytycyzmie, zachowaniu dokładności faktów, definiowaniu pojęć w oparciu o różne źródła, zachowaniu opisu źródeł umożliwiającego odróżnienie badań Autora pracy od cudzych ustaleń, stosowaniu przypisów i odniesień do literatury przedmiotu oraz językowej i stylistycznej poprawności tekstu.

§ 3

Temat pracy dyplomowej

1. Zakres tematyczny pracy dyplomowej powinien być dostosowany do możliwości zrealizowania tej pracy w terminach wyznaczonych w *Regulaminie Studiów Staropolskiej Akademii nauk Stosowanych w Kielcach* oraz umożliwiać osiągnięcie efektów uczenia się określonych dla prac dyplomowych.
2. Temat pracy dyplomowej powinien być zgodny z kierunkiem bezpieczeństwo wewnętrzne, wybraną przez studenta specjalnością oraz **praktycznym profilem kształcenia**.
3. Podczas ustalania tematu pracy należy uwzględnić:
  - a. zainteresowania oraz **doświadczenie zawodowe** osoby piszącej pracę,
  - b. **kwalifikacje zawodowe oraz/lub dorobek naukowy** promotora pracy,
  - c. dostępność źródeł pierwotnych i wtórnych.
4. Temat pracy powinien być precyzyjnie określony (z uwzględnieniem aspektu **właściwości przedmiotowych, podmiotowych, geograficznych i temporalnych**).
5. Wybór tematu pracy jest dokonywany wspólnie przez promotora i dyplomanta w trakcie pierwszego semestru seminarium dyplomowego.

6. Promotor ma obowiązek przekazać Dyrektorowi Instytutu do akceptacji listę tematów prac dyplomowych przed zakończeniem pierwszego semestru seminarium (wg wzoru zamieszczonego w **Załączniku 1**).
7. W semestrze letnim możliwa jest zmiana zaakceptowanego przez Dyrektora Instytutu tematu pracy dyplomowej – modyfikacja taka wymaga uzyskania zgody promotora, a także akceptacji Dyrektora Instytutu.

§ 4 Struktura pracy dyplomowej

1. W skład pracy dyplomowej wchodzi następujące części:
  - a. strona tytułowa,
  - b. spis treści,
  - c. wstęp,
  - d. rozwinięcie – część pracy składająca się z rozdziałów teoretycznych oraz empirycznych, z których każdy posiada tytuł,
  - e. zakończenie,
  - f. bibliografia,
  - g. spisy tabel, wykresów, schematów, rysunków (w przypadku, gdy dany wykaz zawiera co najmniej 5 pozycji),
  - h. aneksy (jeśli w pracy umieszczono załączniki).
2. Podczas tworzenia struktury pracy należy kierować się czterema zasadami:
  - a. kompletności (uwzględnienie w pracy dyplomowej wszystkich ważnych elementów i unikanie zagadnień zbędnych),
  - b. podporządkowania (wszystkie części pracy powinny być podporządkowane sformułowanemu tematowi pracy i przyjętej koncepcji rozwiązania wybranego problemu badawczego; każdy kolejny rozdział pracy powinien stanowić logiczną kontynuację poprzedniego rozdziału),
  - c. wyłączości (każde zagadnienie powinno być w sposób logiczny i całościowy przedstawione w określonej części pracy wyłącznie jeden raz; wykluczyć należy możliwość powtórzeń tej samej treści w różnych miejscach pracy),
  - d. proporcjonalności (rozdziały powinny cechować się podobieństwem struktury wewnętrznej; pożądane jest, aby charakteryzowały się podobną liczbą części składowych, a także zbliżoną objętością).
3. Podział pracy dyplomowej na rozdziały powinien uwzględniać następujące zasady:
  - a. rozdziały mają odzwierciedlać podział treści pracy, czyli ostatecznie i szczegółowo porządkować tę treść,
  - b. podział na rozdziały ma być przejrzysty i logicznie spójny,
  - c. unikać należy nadmiernego rozdrobnienia pracy dyplomowej (wskazane jest, aby praca składała się z 4-5 rozdziałów),
  - d. tytuły rozdziałów powinny możliwie szczegółowo informować o ich treści,
  - e. tytuł rozdziału nie może stanowić powtórzenia tematu pracy dyplomowej, zaś tytuł podrozdziału nie powinien być tożsamy z tytułem rozdziału,
  - f. rozdział nie może składać się z jednego podrozdziału.
4. Wstęp pracy dyplomowej powinien zawierać:
  - a. wprowadzenie do tematu zawierające wyodrębnienie przedmiotu badań,
  - b. określenie praktycznego znaczenia podejmowanego tematu oraz ogólny opis podjętego problemu badawczego,
  - c. uzasadnienie podjęcia tematu,
  - d. precyzyjne określenie celu pracy, a także hipotezy głównej oraz hipotez szczegółowych,
  - e. wskazanie zastosowanych w pracy metod i technik badawczych,
  - f. przedstawienie problematyki tematycznej poszczególnych rozdziałów,
  - g. opisanie dotychczasowego stanu badań,
  - h. wskazanie najważniejszych źródeł pomocnych podczas pisania pracy.
5. Wymagane jest, aby student na potrzeby pracy magisterskiej przeprowadził badania empiryczne oraz dokonał analizy zgromadzonych danych.

6. Udział wkładu własnego studenta w pracy magisterskiej nie powinien być mniejszy niż ½ jej objętości.
7. Wskazane jest, aby nie więcej niż dwa rozdziały pracy magisterskiej miały charakter teoretyczno-historyczny (wyjaśnienie najważniejszych pojęć wykorzystanych w pracy, przedstawienie genezy i ewolucji wybranego zjawiska w oparciu o zgromadzone źródła pierwotne oraz wtórne).
8. Wymagane jest, aby co najmniej dwa rozdziały pracy miały charakter analityczny, w których przeprowadzona zostanie analiza pozyskanych źródeł pierwotnych/danych empirycznych (dopuszcza się wyszczególnienie w jednym z podrozdziałów metodologii przeprowadzonych badań empirycznych).
9. Każdy rozdział powinien rozpoczynać się od wprowadzenia, wieńczyć zaś podsumowaniem, w którym przedstawione zostaną wnioski z przeprowadzonych w nim analiz.
10. Pracę dyplomową wieńczyć powinno zakończenie. W zakończeniu pracy dyplomowej należy zawrzeć:
  - a. syntezę wyników przedstawionych w poszczególnych rozdziałach pracy,
  - b. stwierdzenia i wnioski o charakterze metodycznym (odnoszące się w szczególności do przydatności zastosowanych przez autora metod/technik badań do rozwiązania określonego problemu praktycznego)
  - c. stwierdzenia i wnioski o charakterze użytkowym (praktycznym) – wskazujące na możliwości praktycznych zastosowań uzyskanych wyników pracy,
  - d. odpowiedź na pytanie, czy cel pracy (sformułowany we wstępie) został zrealizowany,
  - e. odniesienie do hipotez badawczych wraz ze wskazaniem, czy zostały one potwierdzone/odrzucone,
  - f. ewentualne trudności napotkane w trakcie przygotowywania pracy oraz określić dalsze, pożądane zdaniem autora, kierunki badań związanych z problematyką pracy.
11. Wykaz źródeł wykorzystanych w pracy powinien zostać przedstawiony w Bibliografii. Musi być on ułożony w porządku alfabetycznym, o którym decyduje pierwsza litera nazwiska autora lub pierwsza litera tytułu publikacji (w przypadku prac zbiorowych). Źródła w Bibliografii powinny zostać podzielone wg rodzaju. **Wszystkie pozycje źródłowe zawarte w Bibliografii powinny być ponumerowane (numeracja ciągła).**

§ 5

Wymogi techniczne i edytorskie stawiane pracom dyplomowym

1. Praca ma formę wydruku komputerowego na papierze formatu A4, napisanego w edytorze tekstu czcionką Times New Roman (rozmiar 12 pkt.), z zachowaniem jednakowych odstępów pomiędzy wierszami (1,5 pkt.).
2. Tytuły rozdziałów i im równoważnych części (m.in. wstępu, zakończenia, bibliografii) powinny być napisane czcionką Times New Roman (rozmiar 16), zaś tytuły podrozdziałów czcionką Times New Roman – rozmiar 14.
3. W pracy należy zastosować jednakowe marginesy: lewy 3 cm, prawy 2 cm, górny i dolny 2,5 cm.
4. W pracy należy stosować akapity w myśl zasady: „nowa myśl – nowy akapit”. Każdy akapit powinien się rozpoczynać od wcięcia (1,25 pkt.).
5. Praca musi zostać wyjustowana (wyrównanie tekstu do obu marginesów).
6. Tekst pracy dyplomowej powinien być rzetelnie udokumentowany. W tym celu w pracy dyplomowej należy stosować przypisy dolne, z zachowaniem numeracji ciągłej, oznaczając je kolejnymi cyframi arabskimi. Numer przypisu w tekście zasadniczym może być umieszczony w każdym miejscu zdania przed znakiem interpunkcyjnym (wyjątkiem od tej zasady jest umieszczanie numeru przypisu w tekście głównym po cudzysłowach, wykrzyknikach oraz pytajnikach). Przypisy powinny być zapisane czcionką Times New Roman (rozmiar 10 pkt.).
7. Między poszczególnymi wierszami przypisów należy zastosować odstęp 1,0 pkt. W pracach dyplomowych można stosować następujące typy przypisów:
  - a. przypis bibliograficzny zwykły (dokumentujący źródło pochodzenia informacji, poglądów lub danych przedstawionych w pracy),
  - b. bibliograficzny rozszerzony (poza wskazaniem źródła, jest w nim dodatkowo zawarte jego omówienie lub cytaty cudzych poglądów),

- c. polemiczny (przypis bibliograficzny rozszerzony zawierający uwagi krytyczne lub polemikę ze stanowiskiem przytaczanym w tekście zasadniczym),
  - d. dygresyjny (umożliwiający przedstawienie uwag znajdujących się na marginesie analizowanego w tekście głównym zagadnienia bez zakłócenia struktury głównej wypowiedzi),
  - e. słownikowy (definiujący wykorzystane w pracy pojęcia),
  - f. odsyłający (kierujący czytelnika do innych fragmentów pracy).
8. Szczegółowe zasady sporządzania przypisów przedstawiono w **Załączniku 3**).
  9. Każdy rozdział i inna odpowiadająca mu część pracy powinna rozpoczynać się od nowej strony.
  10. Tabele, wykresy, rysunki, itp. w całej pracy powinny być opisywane w jednolity sposób (zob. **Załącznik 2**). Nad tabelą, wykresem, rysunkiem, itp. należy podać numer (zapisany cyframi arabskimi) oraz jej/jego tytuł. Pod tabelą, wykresem, rysunkiem, itp. trzeba wskazać źródło (opisane wg tych samych zasad, co przypisy dolne). Każda/y tabela, rysunek, wykres, itp. powinien być poprzedzona/y wskazaniem w tekście – w jakim celu został/a zamieszczona/y – wraz z odniesieniem do podanego numeru.
  11. Rozmiar pracy dyplomowej powinien być zdeterminowany wyczerpującym opracowaniem tematu. **Należy przyjąć, że optymalna objętość części zasadniczej pracy magisterskiej wynosi 70-90 stron na którą składają się: wstęp, rozdziały i zakończenie.**
  12. Liczba pozycji źródeł wykazanych w Bibliografii, wykorzystanych w pracy magisterskiej, nie powinna być mniejsza niż 30 pozycji; w liczbie tej znajdować się powinna co najmniej jedna pozycja literatury obcojęzycznej. Podstawa źródłowa pracy powinna być zróżnicowana (zawierać zarówno źródła pierwotne – tj. akty normatywne, dokumenty, jak i wtórne – tj. monografie, artykuły naukowe, źródła internetowe). Autor na potrzeby pracy powinien wykorzystywać zarówno najnowsze pozycje wydawnicze, jak też – w uzasadnionych przypadkach – literaturę z lat wcześniejszych.
  13. W pracy dyplomowej nie należy używać czasowników w pierwszej osobie liczby pojedynczej (ja) oraz czasowników w pierwszej osobie liczby mnogiej (my). Wskazane jest zastosowanie odpowiednich – bezosobowych – form czasowników (np. stwierdzono, ustalono, przedstawiono).
  14. Praca musi być opatrzona adnotacją promotora o jej przyjęciu (oznaczającą potwierdzenie spełniania wymagań stawianych pracom dyplomowym i dopuszczenie do obrony).

§ 6 Plagiat

1. Praca dyplomowa musi być wykonana samodzielnie przez studenta, pod kierunkiem promotora i nie może nosić cech plagiatu.
2. Niedopuszczalne jest zbyt długie cytowanie i nadmierne wykorzystywanie jednego źródła, pracy jednego autora.
3. Zabronione jest wykorzystywanie (także, ze zmianami redakcyjnymi) cudzych tekstów bez wskazania źródła.
4. Obowiązkiem nauczycieli akademickich prowadzących seminaria dyplomowe jest omówienie zasad korzystania z literatury oraz prac osób trzecich, a także poinformowanie seminarzystów o konsekwencjach naruszenia praw autorskich podczas przygotowywania prac dyplomowych.
5. Promotor pracy dyplomowej jest zobowiązany do zamieszczenia jej wersji elektronicznej w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym celem weryfikacji.

§ 7 Postanowienia końcowe

1. Powyższe zalecenia dotyczące przygotowywania prac dyplomowych obowiązują od dnia 1 października 2023 roku.
2. Zobowiązuje się nauczycieli akademickich prowadzących seminaria dyplomowe do zapoznania studentów z treścią niniejszych zaleceń.

Załączniki:

1. Wzór wykazu seminariów magisterskich.
2. Wzory tabel, wykresów, rysunków.
3. Przykłady opisu bibliograficznego źródeł wykorzystanych w pracy dyplomowej.

Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach, Filia w Myślenicach, Instytut Nauk o Bezpieczeństwie

Promotor.....

Seminarium magisterskie rozpoczęte w roku akademickim .....

Lp.	Imię	Nazwisko	Nr albumu	Tytuł pracy
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				

.....
Podpis promotora

Wzory tabel, wykresów, rysunków

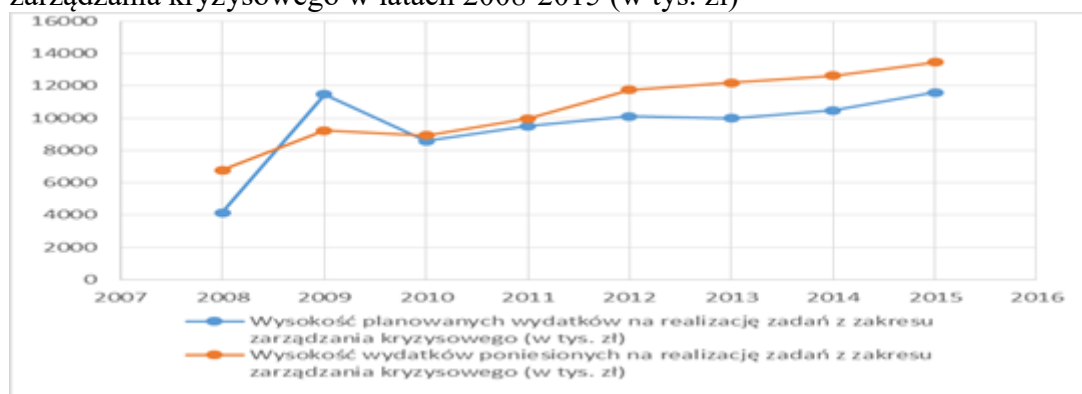
W przypadku tabel, wykresów, rysunków, opis ich powinien wyglądać następująco:

Tabela 1. Wysokość wydatków zaplanowanych i poniesionych na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w budżetach województw w 2008 roku

Województwo	Wysokość planowanych wydatków na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego (w tys. zł)	Wysokość wydatków poniesionych na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego (w tys. zł)
Dolnośląskie	129	129
Kujawsko-pomorskie	541	569
Lubelskie	52	52
Lubuskie	357	357
Łódzkie	202	123
Małopolskie	100	96
Opolskie	55	55
Podkarpackie	97	79
Podlaskie	50	50
Pomorskie	200	196
Śląskie	247	606
Świętokrzyskie	250	227
Warmińsko-mazurskie	456	515
Wielkopolskie	680	673
Zachodnio-pomorskie	83	77
Ogółem	3499	3 804

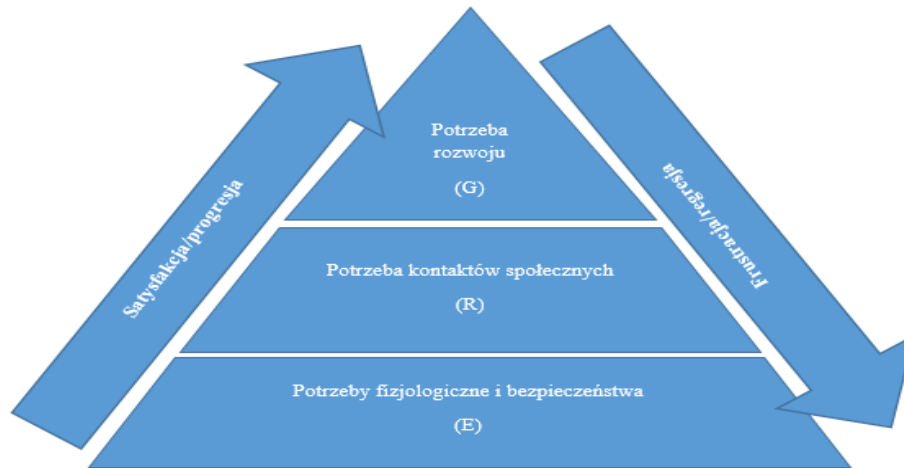
Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Ustawa budżetowa na rok 2008 z dnia 23 stycznia 2008 roku*, Dz. U. 2008, nr 19, poz. 117 oraz *Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku*, t. II, Rada Ministrów, Warszawa 2009.

Wykres 1. Wysokość wydatków zaplanowanych i poniesionych na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w latach 2008-2015 (w tys. zł)

Źródło: G. Wilk-Jakubowski, *Finansowanie systemu zarządzania kryzysowego w Polsce*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2017, t. XVIII, z. 5, cz. III, s. 242.

Rysunek 2. Hierarchia potrzeb ludzkich Clayтона Alderfera

Źródło: opracowanie własne na podstawie: R.W Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Warszawa 2001, s. 463.

Przykłady pełnego opisu bibliograficznego źródeł wykorzystanych w pracy dyplomowej

- monografia:

R. Harabin, *Kryzys naszych czasów. Totalitaryzm i demokracja w myśli Hannah Arendt*, Łódź-Warszawa 2019, s. 43.

- rozdział w monografii redagowanej:

T. Konopka, B. Sutowicz, *Pedofilia jako przejaw patologii zagrażającej bezpieczeństwu społecznemu*, [w:] *Perspektywa bezpieczeństwa w wymiarze interdyscyplinarnym*, red. T.W. Konopka, E. Męcina-Bednarek, Kielce 2017, s. 378.

- artykuł w czasopiśmie naukowym lub publicystycznym:

G. Wilk-Jakubowski, *Evolution of the Normative Framework of the Crisis management system in the third Polish Republic*, "Public administration and regional development" 2018, Vol. 1(XIV), s. 148.

- artykuł w Internecie:

R. Szewczyk, *Prawdziwe oblicze długu publicznego*, <http://www.szewczyk.net.pl/wp-content/uploads/2019/01/ObliczedluguPTEOwskiak.pdf>, dostęp z 2.07.2011r.

- akt prawny:

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. nr 89, poz. 590, art. 1.

- dokument archiwalny:

Archiwum Akt Nowych w Warszawie (AAN), Ministerstwo Spraw Zagranicznych (MSZ), sygnatura (sygn.) 3322, k. 453.

Przykłady zastosowania przypisów w pracy dyplomowej:

1. R. Harabin, *Kryzys naszych czasów. Totalitaryzm i demokracja w myśli Hannah Arendt*, Łódź-Warszawa 2019, s. 43. [podajemy pełny opis, gdyż źródło to cytujemy po raz pierwszy].

2. **Tamże**. [odwołujemy się do tej samej strony źródła podanego w poprzedzającym przypisie].

lub

2a. **Ibidem**. [odwołujemy się do tej samej strony źródła podanego w poprzedzającym przypisie].

3. **Tamże, s. 23**. [odwołujemy się do innej strony powyżej podanego źródła].

lub

- 3a. **Ibidem, s.23.** [odwołujemy się do innej strony powyżej podanego źródła].
4. T. Konopka, B. Sutowicz, *Pedofilia jako przejaw patologii zagrażającej bezpieczeństwu społecznemu*, [w:] *Perspektywa bezpieczeństwa w wymiarze interdyscyplinarnym*, red. T.W. Konopka, E. Męcina-Bednarek, Kielce 2017, s. 378. [rozdział z monografii redagowanej przywołany po raz pierwszy, stąd pełny opis].
5. G. Wilk-Jakubowski, *Evolution of the Normative Framework of the Crisis management system in the third Polish Republic*, "Public administration and regional development" 2018, Vol. 1(XIV), s. 148. [przypis artykułu naukowego z czasopisma; pełny opis, gdyż odwołujemy się do tego źródła po raz pierwszy].
7. T. Konopka, B. Sutowicz, *Pedofilia jako przejaw...*, s. 379. [skrótowy opis bibliograficzny, gdyż korzystano już z tego rozdziału zawartego w monografii redagowanej].
8. Archiwum Akt Nowych w Warszawie (AAN), Ministerstwo Spraw Zagranicznych (MSZ), sygnatura (sygn.) 3322, k. 453. [Opis dokumentu archiwalnego cytowanego po raz pierwszy].
9. Tamże. [odwołujemy się do tej samej strony źródła podanego w poprzedzającym przypisie].
10. R. Harabin, *Kryzys naszych czasów...*, s. 79. [skrótowy opis bibliograficzny, gdyż korzystano już z tego źródła].
11. G. Wilk-Jakubowski, *Evolution of the Normative Framework...*, s. 73. [skrótowy opis bibliograficzny, gdyż korzystano już z tego artykułu w czasopiśmie naukowym].
12. AAN, MSZ, sygn. 4432, k. 2. [zastosowanie skrótów zasygnalizowanych w przypisie 8].

**W CAŁEJ PRACY STOSUJEMY
JEDNOLITE ZASADY TWORZENIA PRZYPISÓW.**